СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 38. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 15-го лютого 1947. No. 38. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, February 15, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ОБСТОЮЄ ПОВНИЙ БУДЖЕТ СВОЄЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Президент Труман ще раз підчеркнув потребу буджетових видатків у наступному фіскальному році на $37,528,000,000, не зважаючи на те, що конгресова буджетова підкомісія рішила знизити цей буджет до $31,500,000,000 тобто на 5 більйонів долярів нижче, ніж предявив уряд. Цю заяву склав президент вчасі пресової конференції після того, як нова двопартійна конгресова група виявила змагання, щоб знизити буджет лише на півпята більйона. Проти знижки буджету заявився був секретар війни Роберт П. Петерсон, бо він побоюється, що це станеться на конт видатків, призначених на оборону. Сенатор Стайлс Бриджес, голова сенатської буджетової комісії, назвав становище Петерсона вмішуванням у законодатні справи, зарезервовані конгресові. Повна конгресова буджетова комісія, складена з 102 членів, збирається саме для нарад над установленням висоти буджету, заки ця справа опиниться в обох палатах конгресу.

Труман не оглядається на „задні колеса".

Запитаний вчасі пресової конференції про те, чи він кандидує на поновний вибір на становище президента в 1948 р., Труман роздав кореспондентам відповідь на письмі, зладжену вже перед тим, передбачуючи, що такий запит може бути поставлений. У відповіді сказано, що він буде справувати дальше свій уряд „безогляду на свою політичну долю". Цю відповідь пояснюють так, що президент не виключає своєї поновної кандидатури.

СОВЕТИ ЗАХОПИЛИ АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ВЧАСІ ВІЙНИ.

Сидні Шалет, вашингтонський кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, звідомляє, що тепер виявляються подробиці про поведінку Советів супроти американських летунів учасі війни. Найменше три американські надфортеці типу Бі-29 були зістрелені росіянами в околиці Владивостоку, літаки забрані для розгляду як найбільшої тоді американської воєнної тайни, а залога була інтернована в глибині Росії, десь коло Ташкенту. Американські летуни перебували там більше ніж рік під строгим доглядом і треба було робити окремі старання, щоб їх звідти підступом перевезти до Ірану.

МЕСЕРСМИТ ЗА ПРИСКОРЕННЯ ПАНАМЕРИКАНСЬКИХ НАРАД.

Департамент стейту виявляє, що амбасадор Дж. С. Месерсмит прислав з Буенос Айрес телеграфічне домагання скликати як найшвидше до Ріо де Жанейро, в Бразилії, загально-американську конференцію для складення договору про оборону західної півкулі. Конференція була заповіджена ще за часів президента Рузвелта, одначе її відкладано зогляду на політику аргентинського президента Хуана Перона. Тепер Перон, як твердить Масерсмит, сповнив усі вимоги Злучених Держав, щоб спекатися закиду про-німецького наставлення й тому відпала перепона до скликання конференції в Ріо.

СЛОВО „КОМУНІСТ" ПРАВНОЮ ОБИДОЮ!

За звідомленням Асошіетед Прес федеральний окружний суд стейту Ілиной, з осідком у Шикагу, рішив, що „писати про людину або корпорацію, що вони є комуністами або комуністичними симпатиками є само собою („пер се") обидою". Це тому, що слово „комуніст", приціплене комусь, накидає людині признаку пониження в очах багатьох громадян і відбирає їм пошану. Воно також причиняється до поширення ненависти супроти людини, каже суд у своїм правничів виводі. — Окружний суд розбирав апеляцію від рішення федерального суду першої інстанції, в якому був пізваний писець Вестбрук Пеглер видавництва Кінг Фічюрс Синдикейт і Шікаго Геральд Амерікен. Перший суд відкинув позов, як такий, що не має правної підстави. Апеляційний суд змінив рішення. Справа, очевидно, піде до Найвищого Суду Злучених Держав.

ЗАМКНЕНО ШАХТУ ІЗЗА СТРАЙКУ 14 ВУГЛЕКОПІВ.

У вугільній шахті коло Ленсфорд, у стейті Пенсилвенії, чотирнадцять вуглекопів почало „сидячий страйк". Вони сидять 600 стіп під землею і грають карти при світлі каганців на майнерських шапках. Вони застрайкували тому, що підприємство замаркувало їх як таких, що полишають передучасно свої місця при копанні вугілля. Тому, що з ними зісолідаризувалися 1,200 інших вуглекопів і не пішли до роботи, шахту замкнено для доступу робітників. Страйкарям під землею постачають харчі. Негодування на відчислювання, часу через передчасне залишання місця праці є звичайне серед вуглекопів і тому воно раз спалахнуло чинним протестом.

Самооборона українських скитальників перед черговогим наступом большевиків; інтервенція Українського Конгресового Комітету Америки

В четвер, дня 13-го лютого, відбулися в Джерзі Сіті чергові наради екзекутиви, політичної ради і дорадників Українського Конгресового Комітету Америки, в яких взяли участь: С. Шумейко, Е. Рогач, Ева Піддубчишин, Д. Галичин, д-р Л. Мишуга, Б. Катамай, Н. Чубатий, д-р Л. Цегельський, Л. Добрянський, Олена Лотоцька, о. А. Уляницький та Іванна Бенцаль. Предметом нарад була справа скликання пан-американської української конференції, що має відбутися в половині біжучого року. Перед самими нарадами наспіли тривожні телеграми з Европи про загрозливе положення українських скитальників. В таборах скитальників біля Зальцбургу в Австрії заряджено перед кількома днями черговий „скрінінг" з участю советських комісарів. Три тисячі пятьсот українських скитальників — мешканців цих таборів ставлять солідарний спротив проти участи советських представників в провірочній комісії, заявляючи, що вони радо піддадуться всяким „скрінінгам" збоку англійських і американських властей, натомість радше згинуть, чим мали б піддатися советським слідствам. З цього приводу розпочато масову протестаційну акцію з урочистими богослуженнями по церквах та демонстраціями по таборах. Конгресовий Комітет рішив поробити негайні заходи, з метою звернути увагу американського уряду на ці сумні події та усно і письменно прохати інтервенції. Після нарад вислано негайно відповідні телеграми до президента Трумана, департаменту стейту, департаменту війни, генерального директора УНРРА, та американського команданта в Австрії ген. Кларка. В телеграмах підкреслюється, що загальна американська опінія вже давно висловилася проти скрінінгів; таке саме становище зайняла Комісія Прав Людини в О.Д. Відповідні телеграми вислано теж до п-ні Елінор Рузвелт та журналістці Дороті Томсон, що очолює новозасновану американську організацію охорони прав скитальників в Европі. Робиться дальші заходи в цій справі.

МАЛИЙ ПРОГРЕС В НАРАДАХ ІРО В ЖЕНЕВІ; ФІНАНСОВІ ТРУДНОЩІ; СПРАВА „СКРІНІНГУ".

Женева, 13. лютого. — Лондонський „Таймс" повідомляє, що започатковані перед трьома днями наради Підготовчої Комісії Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО) роблять малий прогрес. Справа розбивається насамперед на непевності фінансів, бо пообіцяні поодинокими країнами вкладки в буджет вимагають ще ратифікації, за виїмком одної тільки Англії. Якдовго буджет не є певний, годі будувати на ньому будьякі конкретні плани. Комісія рішила звернутися телеграмою до генерального секретара О.Д. Тригва Лі, щоб він з черги звернувся до поодиноких членів О.Д. зі закликом полагодити якнайшвидше справу вкладок до буджету ІРО. Дальшою найважливішою справою, яку повинна вирішити Підготовча Комісія ІРО, є ославлені „скрінінги" — провірки таборів скитальників та вишукування т. зв. воєнних злочинців, квіслінгів і колабораціоністів. Комісія стала на становищі, що це не є її завданням вишукувати воєнних злочинців, якщо такі є, а тільки вона повинна поробити заходи, щоби вони не користали з міжнародної допомоги. Звертається увагу, що на міжнародньому терені східні держави намагаються підтягнути під поняття воєнних злочинців противників теперішнього режіму в тих країнах.

В ПОНЕДІЛОК ПРИЇЖДЖАЄ КОРАБЕЛЬ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

На найблищий понеділок заповідають приїзд до порту в Ню Йорку корабля „Ерні Пайл", яким приїжджає кількасот скитальників, головно з Німеччини. Поіменної листи подорожних не подається, але треба сподіватися, що між ними будуть теж деякі українці. Пароплавом „Марін Перч", що причалив до Ню Йорку 11-го лютого, приїхала — наскільки нам відомо — тільки одна українка.

ТРУДНОЩІ ПОШТОВОГО ЗВЯЗКУ З ЕВРОПОЮ.

З Франкфурту над Майном, в американській зоні Німеччини, повідомляють, що з огляду на холод і сніговії поважно утруднений перевіз пошти з Европи до Америки. Від 8. лютого ще не вислано ані одного поштового транспорту, навіть військової повітряної пошти.

Створено нову комісію роззброєння; атомова бомба виключена з її компетенції

Лейк Саксес, Н. И., 13. лютого. — Рада Безпеки прийняла сьогодні резолюцію, якою покликується до життя нову Комісію Роззброєння, але з компетенції якої — згідно з американською пропозицією — виключається атомову енергію. Тільки советський представник в кінцевих клявзулях здержався від голосовання, але теж не скористав зі свого права вета. Американський представник Ворен Р. Остин заявив, що прийняття цеї резолюції є „наявним доказом прогресу в напрямку мира". Новій комісії доручено приготовити протягом трьох місяців конкретний план обмеження зброєнь та збройних сил у світі. На тих самих нарадах відновлено знова обмірковування справи контролі атомової енергії, що — як відомо — застрягла на „мертвому пункті" американсько-советських противорічностей.

О.Д. ПІДГОТОВЛЯЮТЬ „РІЧНИК ЛЮДСЬКИХ ПРАВ".

Лейк Саксес, Н. И., 13. лютого. — Організація О.Д. доручила цілому рядові вчених, правників і журналістів завершити річник людських прав, що мав би відповісти на такі питання, як „які людські права, індивідуальні та групові свободи і які громадські вольності забезпечили людині поодинокі уряди в світі". Це буде своєрідний світовий збірник законів і прав про людські свободи в світі, які видано протягом 1946-го року.

НАЙКРАЩІ АРХІТЕКТИ ПЛАНУЮТЬ „СВІТОВУ СТОЛИЦЮ" В НЮ ЙОРКУ.

Найвизначніші архітекти з цілого світа планують будову палацу, що має бути приміщенням О.О.Д. в Ню Йорку. В основному є дві концепції: чи це має бути найбільший хмародер, чи найвеличавіший палац. В американських коментарах не без іронії додається, що найбільший миротворець в світі не народився ані в хмародері, ані в палаці, тільки в стайні.

„ДИПЛОМАТИЧНА АКТИВНІСТЬ" СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН.

Париж, 13. лютого. — Після підписання мирових договорів з колишніми сателітами Гітлера, що в більшості перемінилися в сателітів Сталіна, ці країни розгортають живу „дипломатичну активність". Чехословаччина пропонує білатеральні переговори з Мадярщиною і Францією, Польща з Францією і Чехословаччиною, Югославія з іншими східно-европейськими країнами і т. д. В американських коментарах додається, що в цій „дипломатичній активності" Советський Союз грає ролю „сірої еміненції", користуючись при цьому панславізмом, що завжди був одним з найслабших пунктів власне словянських країн і народів.

У БРАЗИЛІЇ ХОЧУТЬ ЗАБОРОНИТИ КОМУНІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Бразилійський Найвищий Виборчий Трибунал дістав довгий позов з домаганням заборонити діяльність Комуністичної Партії. Публичний прокуратор Альсев Барбедо твердить, що ця партія не є конституційною, бо вона не є ні демократичною, ні бразилійською. Це показується з цього, що партія діяла під прибраним іменем і послугувалася фальшивими кличами. Вона називала себе навіть демократичною, а на ділі вона є міжнародньою і має на меті знищити конституцію і демократію.

ПРОТИВОРІЧНОСТІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ

Лондон, 13. лютого. Сьогоднішня конференція заступників міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг позначилася повною розбіжністю думок між Америкою і Англією з одного боку, а Советським Союзом і Францією з другого. Не вирішено ані одної заторкненої на цих нарадах політичної справи щодо мирових договорів з Німеччиною і Австрією. Під час нарад дійшло знова до словного зудару між американським і советським представниками на тему „свободи слова", що її обороняє Америка та яку цілком негує Советський Союз.

АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА АНГЛІЇ.

В Англії продовжується господарська криза, викликана браком вугілля та холодом. Проте, в заяві уряду вичувається вже надію на поліпшення. Президент Труман заявив дня 13-го лютого, що Америка зробить все можливе, щоб допомогти своєму британському союзникові перемогти це загрозливо-критичне господарське положення.

ГОЛАНДІЯ ПРОСИТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Гага, 13. лютого. Сьогодні повідомлено, що голандський уряд намагається одержати американську допомогу у воєнному виряді для своєї залоги в Індіях. Досі, як повідомляють, голандські заходи не мали успіху, бо американський уряд вважає, що загальна опінія американського народу була б проти такої допомоги.

ГОТОВИЙ ПРОЄКТ АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОГО СОЮЗУ.

Париж, 13. лютого. Завтра має бути предложений французькому кабінетові проект англо-французького військового союзу. Сподіються деякої опозиції, подібно, як це було в парляментарному комітеті закордонних справ.

ГОРЕ ПЕРЕМОЖЕНИМ.

Берлін, 13. лютого. В Німеччині кожного дня гинуть десятки і сотні людей з холоду і голоду. Зі советської зони повідомляють про випадки канібалізму. В Дрезден в советській окупаційній зоні судили 35-літну Фріду Леман, що убила одну жінку та її сімлітного сина і їх мясо мала продавати на чорному базарі.

ЗАСУДИЛИ ПОЛЯКА, ЩО ДОПОМАГАВ БРИТАНЦЕВІ.

Варшава, 13. лютого. В Люблині, Польща, військовий трибунал засудив на 8 років тюрми 18-літного Януша Казимерського за те, що він допомагав одному британському кореспондентові навязати контакт з польським революційним рухом.

СТРАЙК ПРИПИНИВ ВИДАВАННЯ ГАЗЕТ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 13. лютого. В цілій Франції почався страйк друкарів та бюрових редакційних урядників, що домагається 25% підвишки платні. Страйк був проголошений відповідними юніями, не зважаючи на інтервенцію уряду. Це перший більший конфлікт між урядом і робітниками після визволення Франції.

КОМУНІСТИ РОЗБИВАЮТЬ ЧЕСЬКУ ЄДНІСТЬ.

Прага, 13. лютого. Діяльність чеських комуністів, які домагаються приспішеної і ширшої націоналізації поодиноких господарських ділянок, викликала спонтанний спротив інших партій, що грозить розбиттям дотеперішньої національної єдности чехів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР НЕ ВЕРНЕТЬСЯ ДО ПОЛЬЩІ.

Варшава, 13. лютого. Речник американської амбасади у Варшаві сьогодні заявив, що амбасадор Артур Блис Лайн був відкликаний до Вашингтону і вже 24-го лютого має виїхати з Варшави, щоб вже більше не вернутися. У Вашингтоні заявляють, що відкликання амбасадора ще не означає зірвання дипломатичних стосунків.

ЕСПАНСЬКИЙ ПРИМАС ДОМАГАЄТЬСЯ ЗМІНИ РЕЖИМУ.

Барселона, 13. лютого. Кореспондент „Ню Йорк Пост" довідується з авторитетних джерел, що еспанський примас, кардинал д-р Пля і Данел мав звернутися окремою нотою до ген. Франка, домагаючися негайної „демократизації" еспанського режиму. Звертається увагу, що між високими церковними достойниками в Еспанії є щораз менше таких, які брали б в оборону режим Франка.

„РЕАКЦІОНЕР" МЕКАРТУР.

Москва, 13. лютого. Советська преса домагається резигнації нового японського уряду та виступає проти „реакційної політики" в Японії американського головнокомандуючого ген. МекАртура.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з анґлійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ

В днях 22 і 23 лютого відбудуться в Ню Йорку перші Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, осідок якого є в Филаделфії. Буде це перша нагода для широкого зорганізованого загалу вислати своїх представників, згідно з вимогами статуту Зл. У. А. Д. Комітету, вислухати звітів уряду, забирати голос, висказувати свої завваги, подавати директиви, а потім вибрати новий уряд. Іншими словами, коли іде про формальности, буде з тими зборами не інакше, як буває з цього роду іншими нарадами. Та тут не іде нам про формальности, а про суть справи, про її вагу і добро.

Не зважаючи на голоси про конечну потребу ратування дисплясованих в Европі, що їх тепер так повно в американській пресі, як теж голоси високо поставлених осіб, що стають в обороні скитальників, ця справа представляється не добре, а коли іде про українських скитальників — то навіть дуже зле. До такого заключення треба прийти теж і з тих письм, що їх одержуємо від українських скитальців, як і з різних звітів про їх сучасне положення. Нужда добиває їх фізично і дібє, якщо не прийде скорий ратунок. Моральні терпіння ще гірші, бо збільшені страхом, що скитальників таки ще можуть видати Совєтам. Правда, чуємо голоси, що Злучені Держави та Британія проти такого видавання скитальників; проти цього теж і Організація Обєднаних Держав. Виглядало б, що проблема вже справедливо розвязана, але так не є, бо є приняті такі клявзулі, які дають Совєтам далі нагоду домагатись видачі різних невинних людей, а є ще далі забагато урядовців навіть в американській зоні в Німеччині, які раді б кожної хвилини прислужитись Совєтам, а при цьому ще й позбутись скитальників. Українські скитальники щодо цього в найгіршім положенню, бо навіть нема кому за них заступитись.

Ці пекучі справи повинні бути головною турботою Українського Конгресового Комітету, про них повинні говорити і рішати на нарадах Загальних Зборів Зл. У. А. Д. Комітету. Представники нашого загалу матимуть тепер нову змогу довідатись про них з першого джерела, а рівночасно вирішити, що треба далі робити.

З нашого боку хочемо ще раз підкреслити конечну потребу збільшення акції ратування української скитальщини в Европі. На Загальних Зборах Зл. У. А. Д. Комітету основно провірмо всю нашу дотеперішню допомогову акцію і поставмо її так, щоб вона відповідала вимогам. Її треба поширити й оживити, а щоб таке сталось, потрібна теж і критика; доцільна і будуюча; потрібна теж і нова думка для нових планів, які прийдеться здійснювати новому урядові Зл. У. А. Д. Комітету.

Хочемо вірити, що все те буде, та що перші Загальні Збори Зл. У. А. Д. Комітету причиняться до скріплення і збільшення допомогової акції в справі ратування найнещасливіших з нещасливих — українських скитальників в Европі.

Осторога перед впливом комуністів в юніях

Маємо цікавий випадок:

Дейвид Стерн, бувший власник і видавець газет „Ди Филаделфія Рекорд", „Ди Морнінг Пост" і „Ди Івнінг Коріер оф Кемден, Н. Дж.", який перший з усіх часописних видавців в Америці заключив умову з „Америкен Нюспейпер Гілд" і вважався завжди лібералом та великим приятелем юній, виступив на переслуханні перед Конгресовим Комітетом Праці в Вашингтоні з обвинуваченням проти цеї юнії, кажучи, що саме вона є загрозою свободи преси, та що комуністи вживають її, як й многі інші юнії, для своїх цілей.

Можна ставитись з певним застереженням до сліз, пролятих Стерном в часі його переслухання в Вашингтоні, як він розповідав про свій лібералізм і свої глибокі симпатії до робітничого руху та юній. Є такі, що кажуть, що Стерн був тоді „лібералом", коли це було поплатним, а писав про робітничу кривду, коли це його нішо не коштувало й коли платив робітникам менше, ніж вони могли заробити деінде в журналістичній професії, чи як друкарі й т. п.

Можна сумніватись, чи це дійсна правда, що Стерн платив найбільші платні. Можна вірити, що комуністи, як він каже, його зруйнували, та що він продав тепер свої газети з великою матеріяльною втратою та загубив ще й те, в що глибоко вірив. Проте годі не звернути уваги на таке, що є загально відомим, а це на шкідливу і руйнуючу роботу комуністів в юніях, на яку саме Стерн звернув особливу увагу Конгресового Комітету Праці.

Стерн заявив при допитах, що було б трагедією, коли б конгрес ухвалив таке законодавство, що підкопувало б робітничі юнії. Зате, каже він, треба ухвалити таке, що усунуло б ті недомагання, які є наслідком Акту Вагнера, що дає змогу одним юнійним провідникам надуживати своєї влади і поводитись по диктаторськи, а другим бути у хвості комуністів і під чужими впливами.

Стерн ще заявився за те, щоб шляхом законодавства загарантувати юніям „демократію" та обовязково вимагати голосування в юнії в справі страйків, з тим, щоб більшість рішала.

Коли іде про редакторів і журналістів, чи радіових коментаторів, то Стерн є цеї думки, щоб ніхто не мав права змушувати їх належати до якоїсь робітничої юнії чи іншої організації. Це мало би бути вислідом його досвіду з Америкен Нюспейпер Гілд, що поставилась проти нього, коли він зачав атакувати у своїх газетах комуністичну пропаганду.

Стерн сказав у Вашингтоні, що він мусів тримати робітників-комуністів, які свідомо перекручували новинки в газетах, надаючи їм таким способом інший зміст, а не міг їх звільнити без дозволу згаданої юнії. Вкінці юнія тих людей, що так поступали, переносила, але не усувала.

До цього ще Стерн додав, що страйк, викликаний проти його часописів збоку Гілди, знайшов симпатії тільки в одній газеті в Америці — в комуністичному „Дейлі Воркер".

Чи „Америкен Нюспейпер Гілд" є аж в такій мірі під впливом комуністів, як це представляє Стерн, тяжко ствердити, але що в ній довгий час давались відчувати сильні комуністичні впливи, того годі заперечувати. Можна, як сказано, мати сумніви і щодо щирої прихильности Стерна до юній, але годі не вірити фактам, які він подає на доказ, як Артур Районден, провідник Гілди, комуніст, поширював брехні, зокрема проти Католицької Церкви. Такі речі відомі усім нам і без фактів, що їх наводить Стерн.

При кінці згадаємо ще за заключення, до якого дійшов конгресмен Чарлз Ж. Керстен, республиканець з Висканзин, що прислухувався зізнанням Стерна у Вашингтоні. Він сказав репортерам у звязку з тими зізнаннями таке:

„Якщо ми не заборонимо комуністам вступу до юній, то вони знищать наші юнії та нашу форму правління".

Як це зробити, додав Керстен, над тим треба подумати конгресові.

З такими думками можна б у засаді погодитись, хоч ми за те, щоб давати владі якнайменше притоки вмішуватись у такі справи. Зробити порядок в юніях, це спарва робітництва. Воно само повинно добачувати, звідки іде лихо й це лихо обминати, чи його не допускати. Живемо у вільному краю і маємо змогу так поступати. Тому ми, коли остерігаємо робітництво перед комуністичними впливами, завжди взиваємо, щоб воно само робило порядок.

Микола Чубатий.

Духова пожива українців під большевиками

Яка фізична нужда панує серед українського народу під большевиками, про це доходять слабі відомості дорогою нечисленних листів, що якимсь чудом продираються через кордон совєтської охорони. Про це говорять теж звідомлення УНРРА та відомості зі столичної совєтської преси, про мало не голодове положення деяких частин Совєтів, зокрема східної України.

Проте, зовсім нічого не чуємо про духовий голод українського народу під большевиками. Для ратування голов Політбюра в часі наступу Гітлера на Москву, Сталін позволив на деякі культурні полекші супроти українців. Він позволив видати кілька популярних брошур з українського минулого, він позволив українським поетам написати кілька справді гарних патріотичних поем. Все це робилося на це, щоби заохотити „хахлів" наставляти свої голови за Кремль та його диктаторів.

Та війна скінчилася. Український раб зробив свою службу та може вже відійти знов у безпросвітну неволю обмосковлення. Поетів за патріотичні поеми осудили, видані книжки сконфіскували, а на Україні привернено знову систему русифікації та духового поневолення українського народу.

Наймаркантнішим доказом зміни совєтської повоєнної політики супроти українців це проба ліквідації українсько-католицької церкви серед безприкладних релігійних переслідувань західних українців.

Хвилеві уступки Кремля супроти українського народу, викликані воєнними обставинами, давно проминулися та ще й були покарані, одначе донині комуністи та їх попихачі закордоном передруковують одну чи другу поему,. одну чи другу новельку українського автора на доказ своїм темнякам про культурну свободу українців під Совєтами.

А всеж таки мимо залізної стіни, що її большевики поставили поміж світом західної свободи та світом кремлівської тиранії, дійшли до нас деякі вісті, що переконливо говорять нам, який духовий голод панує в Україні, що знов найшлася під владою Сталіна. Україна стала предметом дикої русифікації, якої мабуть не було навіть 1939. Не даром Сталінові так дуже залежало на цьому, щоби загорнути Західну та Карпатську Україну та, загорнувши всі українські землі, зробити з української справи внутрішню справу Росії, переводячи над цілим організмом української нації кремлівську політику викривлювання української душі.

Чого вчать українських дітей під большевиками?

Відомо в педагогіці, що перші роки навчання викарбовують на душі дітвори найбільше враження. Школа для дитини стає переломовою подією в її житті; учитель стає найбільшим авторитетом, а перша книжечка є евангелією дитини. Большевики люблять затумановувати світ невігласів пропагандою про свої досягнення на полі виховання дітвори: Вони люблять протиставляти свою „просвіту" темноті за царату. Та людина на ділі може бути темною так само без знання грамоти як і зі знанням читання, коли вона не має змоги читати свобідно, що хоче та це, що відповідає національним потребам виховників.

До Америки передістався Буквар або Перша книжечка, з якої в Совєтах вчать українських дітей. Перша книжечка, це у всіх цивілізованих народів найстаранніше приготована книжка, що дає дитині те, що для неї, як для майбутнього члена свого народу, найдорожче.

Коли Західна Україна була під пануванням „польських панів", то в Букварі, призначенім для української дітвори, всаджували все розділ про „нашу державу Польщу", про президента Мосціцкого та про маршала Пілсудского. Одначе побіч тих представників поневолення України все ж таки були уступи про Шевченка, про Маркіяна Шашкевича та про інші постаті української літератури. Це так робиться для рівноваги та для приличности.

Та як є в „Українській Радянській Республиці"? Буквар для дітвори тої „окремої української держави" вийшов в Москві 1946, в друкарні „Первая Образцовая типографія треста „Полиграфкнига" ОГИЗА при СНК РСФСР. Москва, Валовая 28. Заказ Нр. 5260". Книга ця називається в урядовім списі: „Л. Д. Деполович: Буквар, для первого класса начальной школи. На Украинском языке".

Текст книжки писаний жахливою українською мовою, яку деколи важко зрозуміти навіть письменному українцеві.

В цілій першій книжечці для українських дітей ані одним словом нема згадки хочби про одну історичну чи літературну постать України. Натомісць там на кількох місцях є цілі уступи про Сталіна, Леніна, про Хрущова та про таку важну особу для України як Сергія Мироновича Кірова. І мимо того, що в книжечці наведений малий віршик Шевченка, нема згадки ані словом про Шевченка.

Україна в першій книжечці для українських дітей.

Закордоном в Ню Йорку в палаті Обєднаних Держав, Дмитро Мануїльський репрезентує Українську Самостійну Державу. Виходило б, що для українських дітей їх державою є Україна. Одначе в Україні під кремлінським ярмом є інакше. Є там розділ удекорований образками Микити Сергійовича Хрущова, що зветься „Радянська Україна". Наведемо цей уступ написаний для українських дітей. „Наша держава зветься Радянський Союз. До Радянського Союза входить як **частина Радянська Україна.** Столиця Радянської України — місто Київ. Найбільші міста України — Харків, Львів, Одеса, Дніпропетровськ, Чернівці, Полтава. А найбільші річки України — Дунай, Дніпро, Дністер, Південний Буг і Сян. Голова уряду Радянської України — Микита Сергійович Хрущов".

Українська дитина довідується отже, що Україна є тільки частиною, себто одною провінцією Радянського Союза, а не осібною Републикою, себто державою. Москаль Хрущов а не Гречуха є головою тої держави. Та в цім уступі є ще цікавіші справи. До України не вчислена найбагатша область України Донецький Басейн. Між найбільшими містами України вичислені Чернівці зі своїми біля 100 тисячами мешканцями, натомісць немає там такого міста як Ворошиловград з понад пів-міліоновим населенням. Є вчислена невеличка річка. Сян, натомісць немає згаданого Дону, ні навіть Донця куди більших рік від Сяну. Це повне промовчування міст та рік Донецького Басейну, найбагатшої частини України, є багатомовне.

Виховні абсурди совєтської книжечки.

Абстрагуючи від неукраїнського характеру цілої книжечки, вона містить частини, що прямо деморалізують дітвору, виховуючи її на будучих агентів НКВД, підлизнів режіму. Для прикладу наведу такий уступ: „У Ярку", називається той уступ в тім Букварі. „Пішли ми з Яковом по ягоди. От ярок. У ярку ожина. Полізли ми в ярок до ожини. Коли в траві повзе чоловік. Яків тихо сказав: — Там ворог! Ми побігли до колгоспників. Розповіли про чоловіка в траві. Скоро з ярка вивели шпигуна".

Чому то малі діти конечно в чоловіці, що повз по траві, мали видіти ворога, годі виховникові в світі свободи збагнути. Дитина демократичної країни радше була б склонна думати, що ця людина в траві хвора та не може йти. В Совєтах це обовязково ворог і як бачимо згодом — шпиг. Кого він шпигував в ярку в ожинах, які державні таємниці викрасти хотів той шпиг, теж годі збагнути. Який буде душевний підхід такої дитини, вихованої на підозріннях до другої людини, можна собі легко представити. Большевицька школа деморалізує дітвору від першого року та приучує її на шпигів своїх найблищих. Вона не дає українській дитині ніякого виховання, що бодай мінімальними вузлами вязали б дитину з рідною землею.

Большевицька школа по селах України капарить здорову душу дитини та відриває її від рідного краю. Відомо, що в містах школи російські; там немає української мови ні в школі, ні в уряді, ні в партії. З радієвих станцій України не чути тепер ні слова українського. Повна російщина заливає міста та села України. Така то в дійсности є ця „Самостійна Україна" Мануїльського.

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

10)

Ви самі знаєте, що тепер, в часі війни, настали обмеження на богато річей і коли нам вда-

Так... ми продавали ці речі... лось... потягнути щось такого як огрівач до кари, провід до зливання трави чи інші подібні речі, я і Сем, брали це на візок вечером і везли до.., до „джонк-мена"... Він нам за це платив і... і казав більше приносити...

Деж ви подівали гроші — спитала легко, щоб не сполохати виновника.

Гроші ми маємо — говорив Тоні — ось тут вони в нас.

Він відсунув якусь пачку з черевиками, підняв невеличку плиту і добув якусь бляшанку, відомкнув і промовив тихо: Тут є 37 долярів...

Оба хлопці стояли безрадно а Тоні не знав, що з тією бляшанкою зробити.

Ти можеш сказати мені імя і адресу того чоловіка, що купував від вас ці річі?

Тоні знова швидко поглянув на неї.

Не бійся Тоні — заговорила легко. Скажи все, не бійся мене.

Він сказав цю адресу а вона собі записала.

Що ж ми з тим усім тепер зробимо — знова спитав Тоні.

П-ні Ч. хвилину думала а потім промовила:

Покидали ці гроші знова під плиту і ходім тепер домів бо вже темно на дворі.

Він швиденько сховав гроші під плиту, на верха поклав пачку з черевиками і всі вийшли на двір. Тоні йшов попереду, розхиляючи віття. Відтак п-ні Ч. вела за руку Генрі а за ними йшов Сем.

Коли вийшли з гущавини на дорогу, якраз засвітились придорожні електричні світла і Генрі почав журитись, що тато і мама будуть сварити на нього.

На Сема ні, бо він старший.

Хвилину йшли мовчки. П-ні Ч. думала над цілою справою, які дивні обставини казали їй тут прийти і вивести тих малих на інший шлях. Та в тім Тоні озвався тихо: Що ж ви нам порадите зробити з тими річами?

Вона пристанула на хвилину. Тоні — промовила, ті всі речі треба позаносити там, звідки ви їх взяли! Кожен хлопчик має занести сам свою річ там, де взяв!

Як?! Спитали разом хлопці.

Прямо задзвони до дверей, подай вкрадену річ і скажи, що ти це взяв а тепер приносиш, віддаєш і перепрошуєш. Це буде найкраще і не бійся нічого. Ніхто вам нічого злого не зробить за це. Вона говорила рішучо. Нема нічого кращого, як направити те, що зле зробилось!

Генрі аж сплеснув в долоні: Добре, добре! Я занесу і покладу під гаражом молоток з червоною ручкою!!

Так, мої добрі діти, так треба зробити. Те все, що ви досі робили, було зле і це треба тепер направляти. І коли ви не боялись і мали відвагу робити зле, так чого ж вам боятись тепер зробити добре?.. Тим, що ви повіддаєте усі ці речі, ви зробите добре. Так, чи ні?!

Я... думаю, що так — промовив тихо Тоні.

Отже Тоні і Сем, ви оба провідники. Ви розкажіть своїм хлопчикам, щоб обовязково зробили те, що я вам раджу. Клюб Чорної Руки зруйнуйте, спаліть, щоб і сліду по ньому не остало і тоді зачнемо нову роботу!

А гроші як? Спитав якось несміло Тоні.

І гроші теж! Ці гроші... ви дістали... в нечесний спосіб і буде краще, щоб вони пропали в огні!!!... Зробите так хлопці!?

Зробимо!!

А тоді начнемо нову роботу і ви приходіть до мене. Прийдете?!

Прийдемо!!

Напевно??

Напевно!!

П-ні Ч. простягнула руку до Тоні — добраніч — промовила.

Добраніч — тихо сказав Тоні. Ви... простіть мене... прошу вас...

Защо — спитала.

За отсей ножик!.. Тоні стиснув, здавалось, зуби і замахнувшись кинув цей ножик геть через дорогу в темноту.

Ви не гніваєтесь на мене?... Промовився Тоні.

Ні ні, Тоні, ні!! Радісно сказала п-ні Ч. Все буде тепер добре! Ідіть хлопчики домів і спіть спокійно. Добраніч Сем і ти малий шкрабе!...

У ВІДВІДИНАХ.

Де ж це ці адреси — думала п-ні Ч. — що мені приніс малий Генрі? Вона витягнула з торбочки папір, на якому були виписані адреси усіх хлопців із Чорної Руки. До кого б їй піти насамперед? Здається до дому малого Гемила, так.

Ідучи, вона обдумувала дальші пляни для тих виновників, щоб їх увагу відвернути від злих діл. Хтось мусить це зробити і коли це припало на неї, очевидно вона зробить усе, що буде в її силі. Різні добродійні інституції переповнені і прямо перетяжені такими справами. Певна річ, коли б їм дати знати про справу Чорної Руки, вони занялися б тим безумовно. Однак, тоді... вмішалася б поліція, арешти, суд над молоддю, часописи підняли б цю справу з великою охотою і зробили б з того правдиву сензацію. Але чи це принесло б користь моральну!..

Чи не звихнулися б на все ці молоденькі діти, чи не осталa б темна пляма на їх душі на ціле життя?!

В цій хвилі видалось п-ні Ч., що коли б часописи і радія менше писали і говорили про злочини, які захоплюють тепер щораз більше молодь, то-й менше було б тих злочинів. Вона справді не знає, але їй так здається... (Далі буде)

Вага Швайцарії для допомогової акції

(Надіслане з Швайцарії).

Підчас мого об'їзду европейських країн, що має на меті ствердити все, що стосується до справ найновішої української еміграції, прибув я, після Лондону й Парижа, до Швайцарії. Вже внедовзі зміг я поробити у Швайцарії цілий ряд надзвичайно цікавих спостережень, що ними хочу тепер поділитися з ширшими громадськими колами.

Передусім треба знати, що Швайцарія має зовсім своерідну ролю й вагу через те, що там є осідок багатьох важних міжнародніх установ, зокрема установ допомогового характеру. Політична невтральність Швайцарії, яка від часів Наполеона не брала участи ні в однім европейськім конфлікті, її корисне центральне географічне положення, нарешті високі гуманні і свободолюбні традиції самого швайцарського народу стали причиною того, що тут поселювалося здавна багато міжнародніх організацій і установ. Перебування колишньої Ліги Націй у Женеві загально відоме. Не менше відоме, що в тій же Женеві є Міжнародній Комітет Червоного Хреста, себто тієї організації, що за час обох останніх світових воен безконечно багато вчинила для зменшення людського горя та для помочі потерпівшим. Уже значно менше відоме, що у Швайцарії є теж інші впливові інтернаціональні організації. На першому місці приходиться згадати про Екуменічну Раду. Екуменічна Рада, це верховне об'єднання всіх християнських церков і віроісповідань у цілому світі (крім католицької), що розпоряджає чималим моральним авторитетом і практичними можливостями та що проводило і проводить допомогові акції на велику скалю. Взагалі у Швайцарії є осідок коло двадцяти великих міжнародніх харитативних і культурних організацій. Назвімо найважніші з них: Міжнародня Унія Допомоги Дітям, Світова Федерація Християнських Студентських Асоціяцій, Европейський Фонд Допомоги Студентам, Міжнародний Комітет допомоги втікачам-інтелектуалістам, Міжнабодне Бюро Виховання, Міжнародне Бюро Праці, Міжпарляментарна Унія і т. ін. Крім цього інші міжнародні організації і установи (напр. американські), що не мають у Швайцарії свого головного центру, всежтаки мають там свої експозитури, що працюють не тільки для маленького льокального швайцарського терену, але здебільшого теж на цілу Европу. Напр. у Женеві є головна кватира організації УМСА на Европу. Говорять теж загально про те, що частина установ Організації Обеднаних Держав теж має бути приміщена у Швайцарії.

Коли взяти під увагу всі ці моменти, то прийдеться сказати, що звичайний здоровий розум повинен був диктувати, що наш український інтерес вимагає заложення у Швайцарії одного з найважніших центрів нашої допомогвої акції. До цього прилучується ще одна обставина: Близькість і релятивна легкість контакту з Німеччиною і Австрією, себто з тими землями, де перебуває основна маса українських вигнанців. У всякому разі легше тримати з ними контакт і реально їм допомагати (закупом і пересилкою відповідних товарів) з Швайцарії, ніж це можна зробити з Лондону або Парижа!

Ці справи ясні як сонце. Тимчасом сталася одна знаменна подія, яка вказує на те, що є українські круги, що на ці речі дивляться інакше. На думці маю резолюції III. Конференції Українських Допомогових Комітетів, що відбулася на початку листопада минулого року в Парижі на бажання голови УДК в ЗДА та заходами ЦУДБ в Лондоні та на якій були заступники допомогових наших організацій з більшости країн, де тепер перебувають наші скитальці. В точці 5. цих постанов знаходимо, що краєве українське допомогове представництво у Швайцарії повинно виключно **„обмежити свою діяльність тереном української еміграції Швайцарії"**.

Прочитавши таку постанову, подумав я насамперед, що у Швайцарії пербуває Бог-зна яка скількість наших скитальців та що вони такі знедолені, що вся увага допомогового комітету м у с и т ь звертатися тільки на них і не розпорошуватися на інші завдання. Але на місці я переконався, що дійсний стан справ зовсім інший. Українців у Швайцарії, на жаль, обмаль. Кажу „на жаль", бо нема другої держави, де опіка над бездомними втікачами була б така зразкова. Всіх чужинців, які підчас війни нелегально переходили швайцарські кордони, здебільша тікаючи від німецького терору, Швайцарія інтернувала. До кінця війни таких інтернованих було у Швайцарії до 300,000, тепер залишилася з них мала частина, бо французи, італійці, бельгійці і т. д. повернулися додому, а осталися лише ті, для яких поворот до батьківщини неможливий. Українських утікачів у Швайцарії не більше 150, і вони майже поголовно перейшли кордон в останніх тижнях німецького розвалу. Мається на увазі, що пізніше повинні вони виїхати до заморських країн, але ніхто їх до цього особливо не підганяє. І треба сумніватися, чи денебудь вони будуть мати такі умовини життя, як у Швайцарії. Бо тим, що не працюють, дає держава повне утримання, добрий харч і помешкання, крім цього трохи грошей на дрібні видатки і двічі на рік дармові залізничі білети для прогулянок. Ті, що працюють, заробляють. А відомо, що у Швайцарії тепер конюнктура, заробітки високі і за повноцінні гроші все можна купити. Очевидно, теж супроти скитальців у самій Швайцарії має Український Допомогвий Комітет, різні завдання, головно моральної, подекуди теж правної опіки над нашими людьми серед чужого оточення. А всеж зовсім ясне одне: перше і найважніше завдання Українського Допомогового Комітету у Швайцарії полягає на **використовуванні тих можливостей, що їх дає Швайцарія для звязку з міжнародними установами,** й то роблене під кутом зору не так потреб українців у Швайцарії, як цілої допомогової справи.

У світлі цих фактів цитована резолюція III. Конференції У. Д. К. у Парижі, що Допомоговий Комітет у Швайцарії повинен обмежитися до льокального терену, являється непродуманою і нерозважною. Тим більше, що запала вона без того, щоб представників Швайцарії запрошено було на конференцію, щоб і вони мали змогу виложити свій погляд і заняти становище до тих питань, в яких вони, безперечно, найкраще повинні визнаватися. На оправдання згаданої нефортунної резолюції можна б хіба піднести, що делегати УДК-ів, які самі в Швайцарії ніколи не були, тамошнього терену не знають і тому не здавали собі справи з тих великих можливостей, що їх має Швайцарія. Але ні! Бо саме недовгий час передтим був у Швайцарії голова Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету в Америці, себто керівна людина цілої допомогової акції, а він чейже повинен на місці в цих справах зорієнтуватися!

Перевіривши все на місці, прийшов я до висновку, що у Швайцарії наші справи зовсім не стоять зле. Навпаки, упорядкування українських відносин у Швайцарії за останній рік значно поступило вперед і пороблено багато позитивних почнів, які треба вважати гарними досягненнями допомогової акції. Передусім треба згадати про **Швайцарський Комітет Допомоги Українцям.** Треба знати, що швайцарське законодавство робить великі перепони для легалізації чужинецьких організацій. Себто демократична Швайцарія нікому не робить перешкод у тому, щоб сходитися, чи вести культурну або харитативну діяльність. Але чужинецьким організаціям, що їх засновниками і провідниками є чужинці, Швайцарія відмовляє легальної реєстрації. Такі товариства не мають правної особовости. Цю трудність вдалося перебороти через згаданий Швайцарський Комітет Допомоги Українцям, який є швайцарською організацією, що його членами є тільки швайцарські громадяни. Міг би хтось поспитати, який інтерес мають швайцарці в тому, щоб займатися українцями. Але Швайцарія це край, де є великі традиції всяких гуманітарних акцій. Так знайшовся гурт поважних швайцарських громадян, які дали своє імя для Комітету Допомоги Українцям. Є між ними теж духовники евангелицькі і католицькі, а на чолі стотіь довголітній д е п у т а т женевського кантонального парляменту й емеритований полковник, п. Бріке. Швайцарський Комітет Допомоги Українцям виконує свою працю при помочі українського секретаріяту, якого склад тотожний з діловою президією Українського Допомогового Комітету, що виконує функції внутрішньої організації українців і допомоговим заходам надає українську громадську базу. Цими обома установами, які співпрацюють із собою якнайтісніше, пороблено за останній рік чималу працю. Передусім навязано контакт з міжнародними і швайцарськими допомоговими організаціями та шляхом усних конференцій і письменних меморіялів поінформовано їх про українських скитальців. Майже всі міжнародні і швайцарські допомогові установи визнали Комітет Допомоги Українцям за представництво української допомогової акції на швайцарському терені і звертається до нього в усіх українських справах, чи то індивідуальних, чи загальних. Виєднано з міжнародних фондів цінні подарунки для українських жінок і дітей в Австрії та стипендії для українських діячів. На льокальному секторі відбуто, з нагоди спільної Свят-Вечері, зїзд української еміграції у Швайцарії. Нарешті треба привітати, що останніми часами УДК у Швайцарії включився в світову й европейську організаційну сітку українських допомогових організацій. Цим самим життя перейшло над резолюціями III. Конференції. Будучи в Лондоні, тішило мене, коли я бачив, що праця тамошнього Бюра поставлена в належний спосіб і з організаційним розмахом. Праця женевського осередку не розвивається покищо так корисно, бо через брак матеріяльних засобів не можна було наладнати канцелярійний апарат. Ця праця ведеться смішно дрібними засобами та жертвенними зусиллями одиниць. Бо ані та жмінка українців, що є у Швайцарії, ані наші швайцарські приятелі, які дають імя і моральну підтримку, не є в стані цієї акції оплатити. Мусіло б це статися спільними зусиллями організаційної сітки УДК, так як це має місце в Лондоні. Бо це є витрати, що повертаються на добро справи. Розуміють це інші народи, як поляки, балтійці та інші, що мають у Швайцарії свої сильні експозитури.

Василь Кузів.

До Американсько-Українського Громадянства

Вертаючи з обїздки таборів українскьих скитальців в Европі та на пеперодні мого звіту з цеї поїздки на перших загальних зборах Злученого У. А. Допомогового Комітету, які відбудуться в днях 22. і 23. лютого б. р., в Ню Йорку — вважаю моїм обовязком повідомити вже тепер наш загал, що українські скитальці в Европі, в числі поверх 250,000, стоять перед загрозою трагічної ліквідації. Одначе організовані виступи цілого нашого Американського та Канадійського Загалу можуть ще принести скитальцям певну поміч. **..Загальні Збори в днях 22. і 23. лютня ц. р. треба зачислити до ось таких організованих виступів — маніфестацій.**

Саме тому прохаю усі наші організації, яким лежить на серці доля скитальців, вислати своїх представників на ці збори для спільного вияву наших почувань до наших братів і сестер, а головно для обговорення важних справ, звязаних з трагічною долею наших скитальців в Европі.

Д-р Володимир Ґалан,
предсідник
Зл. УАДК.

• • •

Згідно зі статутом Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, дійсними членами Комітету, управненими до участи через своїх делегатів у Загальних Зборах цего Комітету, є ті українські організації (церковні громади, народні доми, клюби, відділи, брацтва, сетрицтва та інші товариства), що надіслали підписану Управою аплікацію та вплатили річну вкладку в сумі 10 дол.

Загальні Збори членів Злученого Українського Американського Допомогового Комітету відбудуться в суботу, 22. і в неділю, 23. лютого, 1947, в Готелі Пенсилвенія в Ню Йорку. Адреса Готелю Певсилвенія є: Pennsylvania Hotel, Cor. 7th Ave., and 33rd St., New York City.

Початок Зборів в суботу, в годині 9 рано.

Щоби товариство могло як повноправний член брати участь (через свого делегата) у згаданих Загальних Зборах, має заплатити вкладку на рік 1947 в сумі 10 доларів.

Просимо отже:

1.) Вибрати делегата на ці Загальні Збори;

2.) Виповнити аплікацію з підписами урядників і печаткою товариства та з імям, назвиском і адресою делегата;

3.) Вислати цю аплікацію (і владку 10 дол.) негайно на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Річний Звіт Корпорації Союзового Дому.

В день 2. лютого відбулися у нас збори Корпорації Дому відділів У. Н. Союзу. Корпорація є власником дому, що носить назву „Сивік Сентер". І це є дійсний осередок українського життя в Шікаґо, осередок, де кожному вільно бути вольним.

На річних зборах цеї Корпорації виявилось, що вже сплачено весь довг, що тяжив на Союзовім Домі. Корпорація думає такий стан річей належно відсвяткувати підприємством „Спалення Морґеджу".

З річного звіту можна довідатися, що Корпорація мала 21 тисяч долярів річного обороту. Даремне приміщення в Домі Союзу мали: Американський Леґіон, Артистичний Клюб, Український Хор і Ліга Американців Українського Походження.

На 1947 рік вибрано такий уряд: Тарас Шпікула, предсідник; Василь Пилипів, заст. предсідника; Михайло Баран, секретар; Дмитро Дякун, касієр; контрольорами вибрані: Гавриїл Дацьків, Микола Мотлюк, і Андрій Боднарчук. До господарської комісії ввійшли: М. Семків, М. Попіль і Степан Куропась; останнього назначено ще й пресовим референтом.

До дирекції перевибрані: Р. Смук, М. Фединський, О. Коцовський, Г. Бобик, Ф. Васильовський, М. Батюк і д-р Іван Смук.

Новий предсідник, перебираючи уряд, заявив, що праця Корпорації піде дальше в напрямі побільшення Союзового Дому, або купна чи будови нового, великого й модерного дому відділів Українського Народного Союзу.

Степан Куропась.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

$100 на спровадження сиріт.

Розалія Косюк, памяти свого покійного мужа переслала до ЗУАДКомітету в Филаделфії $100 на спровадження сиріт.

—o—

МекКІС РАКС, ПА.

Іван Секула переслав на допомогу скитальцикам $50 з каси закритої ще після першої війни Читальні.

—o—

КОГОВС, Н. Й.

Починаємо 1947 рік новими жертвами.

На річнім мітінгу 57. відділу У. Н. Союзу піднесено, між іншим, справу Українського Конгресового Комітету і одноголосно ухвалено 25 долярів на діяльність Комітету.

На місячних зборах відділу піднесено справу скитальців і рішено так, щоби не опускати рук в 1947 році, але після сил далі продовжувати працю. На ту ціль зложили на початку року такі жертви: В. Сташко $25; по $12: Д. Зальопаний і О. Лесняк; по $5: А. Мазурик і Й. Ропіцький. Разом $59.

Гроші вислано в призначені місця, а збірка далі продовжується.

Член відділу.

Harmony and Goodwill towards men ... the basis of every political establishment.

BROTHERHOOD— Pattern for Peace

JOIN THE AMERICAN BROTHERHOOD

FEBRUARY 16 to 23, 1947.

SPONSORED BY THE NATIONAL CONFERENCE OF CHRISTIANS AND JEWS

КАМПАНІЯ ЗА АМЕРИКАНСЬКЕ БРАТЕРСТВО

Ми вже згадували у статті „Тижденнь Братерства", які його завдання. Тут пригадуємо що головою цеї кампанії є Джан Г. Вайнент, бувший американський амбасадор до Великобританії. Кампанію веде організація, яка діє під назвою: „Американське Братерство, Краєва Конференція Християн і Жидів", якої адреса є 381 — 4-та Евеню, Ню Йорк 16, Н. Й. Організація відбуває свої конференції від 18 років і добула вже досвід у переводженні програми виховання молоді в напрямі почуття братерства всіх людей, безогляду на расову і релігійну приналежність. На цю кампанію витрачено минулого року більше ніж міліон долярів. Загалом видала організація 14,776,200 друків; перевела 7,334 шкільних програм; постаралася за 14,120 радіових промов; уладила 7,551 дискусійних зібрань („семинарів") у заводах; помістила статті і згадки в 1,700 щоденниках; заінтересувала 2,234 громадських груп; постаралася за 553,188 фільмових образків і відбула 28,614 конференцій.

Усі ті змагання мали на цілі усунути оцю страшну суспільну недугу: упередження до людей іншої віри, раси чи національности. Ця організація перейшла вже на міжнароднє поле і в літі 1946 р. зїхалися делегати 15 держав на спільну Міжнародню Конференцію Християн і Жидів в Оксфорді, в Англії. У результаті створено тоді постійну Світову Раду, яка почала працю від поборювання антисемітизму в Европі. Організація переводить збірку на поширення праці, яка буде потребувати $2,000,000. Опіку над Тижнем Братерства в Америці обняв президент Труман. Тиждень Американського Братерства триватиме від 16. до 23. лютого 1947.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

5334. Рофа Івана з с. Нискорович, Ярослав, від Шалива Василя.

5335. Фульмес Михайла з с. Носачів, Яворів, від Шалива Ірени (Мірка).

5336. Дюк Филипа з с. Новосілок, Підгайці, від Залуцький Миколи.

5337. Чучук брат Василя, Яковець Миколи з с. Межигіря, Бучач, від Чучук Василя.

5339. Хомин Сергія з с. Пристані, Жовква, від Савчак Ярослава.

5340. Хархан Степана, Малич Ольги з с. Яблонівка, Підгайці, від Рипецький Евгена.

5341. Іванюк Луки з с. Кобильнеці, Яворів, від Іванюк Івана.

5343. Вишинський Володимира, Евгенії, Томи і Анни усі з с. Свидова, Чортків, від Вишинський Петра.

5344. Галас Гриця з с. Мшанець, Тернопіль, від Безкоровайний Петра.

5345. Романишин Михайла і Матвія з с. Тарнави Нижньої, Турка, від Романишин Йосифа.

5346. Яремко Костя з с. Зеґестів, Новий Санч, від Яремко Михайла.

5347. Моляций Теодора, Михайла і Петра з с. Новосілок, Яворів.

5349. Хміляр Івана, Мучаковська (Владика) Антонини з с. Конюшкова, Броди, від Хміляр-Яросевич Параскевії.

5351. Романів Маланки (Сухарська) з с. Шибалин, Бережани, від Хлопас Миколи з с. Комарівка, Бережани.

5352. Кузьмінська Софії (Кукурудза) з с. Грабова, Золочів, від Кузьмінський Володимира.

5353. Вівчаровський Володимира, Михайла, Йосифа і Івана з Тернополя від Давидович Дионізій.

5354. Колісніченко Василя і Володимира від Яременко Артема.

53.55. Дрогобицький Івана з с. Заріче, Солотвина, Чимишин Івана з с. Більче Золоте, Борщів, від Дрогобицький Михайла.

5356. Шарко Леська і Анни з с. Мости Великі, Жовква, від Шарко Петра.

5357. Харамбура Івана і Андрія з Яворова від Станко Ілі.

5359. Несторович Лев від Гриб Марії дочка Леона з с. Ваньович, Самбір.

5362. Д-р Івановський Михайла з Гудині, Мостиска, від Снігуровський Володимира з Перемишля.

5363. Саковський Миколи, Опришко Марії (Натач), Панич Марії (Поніт) усі з Медики(Перемишль, від Панич Параскевії (Снігурович).

5364. Ліщинський Володимира з с. Білого, Перемишляни, від о. Ліщинський Льва.

5365. Гончар Антона Константиновича з с. Городище від Дрощенко Карпа Ігнатович.

5367. Добушовський Михайла і Андрія з с. Миколаїва над Дністром від Інж. Шаран Маріяна.

5368. Інж. хем. Несторенко Якова з Чернигівщини від Нестеренко Петра.

5369. Марущак Йосифа з с. Волчкова, Станиславів, від Кочут-Щепан Степана з Маріямполя, Станиславів.

5370. Нисколон Василя з с. Гологіч, Підгайці, від Нисколон Оксани з с. Вербів, Підгайці.

5271. Чопик Катерина з села Іщків, Підгайці, від Чопик Олекси.

5372. Феленчак Теодозії (Квочка), о. Феленчак Петра з с. Бортне, Горлиці, від Квочка Миколи.

5373. Блендонотий Василя від Паращук Федора з с. Іщків, Підгайці.

5374. Джюц Семена з с. Вовче, Турка, від Максих Василя.

5375. Олійник Михайла і Ксені з с. Остапівці, Збараж, від Балко Петра.

5376. Мухар Івана з с. Юськовичі, Золочів, від Мухар Михайла.

5377. Шелегей Степана, Брилінська Анни, Небоженко Василя усі з с. Кобиловолоки, Теребовля, від Шелегей Анни.

5378. Скотницька Павлини (Сирва) з с. Чабарівка, Копичинці, від Скотницький Івана.

5379. Гнатів Катерини (Павлюшок), Леона, Юлії, Леона і Марії (Токай) від Павлюшок Григорія.

5380. Швалюк Михайла з с. Постолівка, Копичинці, від Тимечко Михайла.

5381. Щепан Петра, Данчура Семена з с. Горіїчиці, Меремишль, від Біяницький Василя.

5382. Москаль Марії з с. Горнолійці, Станиславів, від Босняк Василя.

5383. Тхорик Івана з с. Хотин, Санік, від Ткач Олекси.

5384. Смолій Василя з села Михнівці, Турка, від Смолій Василя.

5385. Кіщук Василя і Дмитра з с. Річка, Косів, від Кіщук Михайла.

5386. Говіщак Розалії з с. Приси, Самбір, від Медвежинський Миколи.

5387. Федорів Михайла з с. Мащанець, Сянік, від Федорів Петра.

5388. Шафронський Андрія і Рарик Павлини з с. Залуква, Станиславів, від Шафронський Романа.

5390. Сас Козе з с. Сімма, Турка, від Сас Матея.

5391. Вінтоняк Михайла з с. Марківка, Коломия, Кіт Михайла з с. Товстеньке, Чортків, від Андріїшин Івана.

5392. Федик Симона з Городенки від Федик Романа.

5393. Синютка Андрія, Ахай Анантазії з с. Вислочок, Сянік, від Синютка Андрія.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЧАР НІЯҐАРИ.— Туристи, що прибувають як зима так літо (головно новоженці!), щоб оглянути водопад Ніяґари, не мають тепер нагоди подвляти це чудо природи у цілій повноті, бо Ніяґара замерзла і покрита ледом і тому спадає тільки 20% нормальної скількости води. Зате можна оглядати чудові формації з леду, що їх побудувала природа.

Історія одного американського міста

Місто Йонкерс, в стейті Ню Йорк, недавно святкувало свій тристалітний ювилей. В Европі таке місто вважається молодим. Але в Америці, де найстарше місто — Ст. Августин у Флориді — було засновано щойно року 1565, Йонкерс, заснований несповна сто років після того, належить до старих міст. За тих триста років своєї історії, від першої хатини в дикій пущі воно розвинулося у модерне, індустріяльне місто. Це було досягненням не якоїсь одної національної групи, а людей різного походження, які приїхали за море шукати ліпшого життя на новій землі.

Історія Йонкерса це є історія типового, американського, сучасного, індустріяльного міста. Воно повільно придбавало все інші групи людей, нових поселенців; перейшло воно стадію першого поселення серед пущі до більшого села, далі до містечка і зрештою стало тим, чим є сьогодня — багатим містом, що межує на півдні з містом Ню Йорком.

Адріан ван Донд — адвокат з Голандії — був першим, що поселився на зарослому тоді лісом березі річки Гудсон. Він плив на гору річкою Гудсон, висадився на беріг біля місця, де зливаються Гудсон та річка Наперген (що значило у індіян — швидка вода) та поставив там млин. Це було року 1646, двадцять і три роки після того, як голяндська Вест Індія Компанія заснувала перше поселення на острові Мангетен.

Протягом того століття англійці перемогли голяндців. Йонкерс тоді став частиною англійської колонії в Ню Йорку, його було прилучено до маєтків Фредерика Филипса. Можна було би думати, що Ф. Филипс — перший лорд того маєтку, був англійцем, але це не було так. Він був родом з Чехії, сином шляхтича. Року 1779, після Війни за Незалежність, нюйорський стейт сконфіскував той маєток.

На кінці вісімнадцятого та на початках девятьнадцятого століття Йонкерс був малим містечком, знаним своїми фармами, лісопилками, млинами, кузнями. Доступна водяна сила сприяла розвитку індустрії. Нащадки голяндських колоністів, англійських переможців та нові поселенці — як зі Старого Краю, так і з різних частин Нового — почали використовувати нові винаходи, удосконалення, які мали чималий вплив на розвиток індустрії по цілому світі. Елеватори, електричні мотори, динамомашини, електричний ізоляційний матеріял, сільсько-господарське знаряддя, машинерія для першої масової продукції капелюхів, електричні ткацькі станки, які уможливили виробництво добрих і разом з тим дешевих килимів — у всіх тих ділянках позначився Йонкерс своїм вкладом до індустріяльної доби.

Зі зростом індустрії збільшувалося населення. Згідно з останнім державним переписом населення (1940 року) в Йонкерсі було 142,598 людей. Є між ними виходці з Італії, Польщі, Ірляндії, Шотляндії, Німеччини, Чехословакії, Англії, Росії, Швеції, Австрії, Канади, Північної Ірляндії, Мадярщини та з інших менших країн. Як представники різних національних груп знайшли дорогу до цього зростаючого міста на березі Гудсону, неможливо точно сказати. Проте в звязку з обходинами триста-літнього ювилею зроблено деякі дослідження, здебільшого представниками- провідниками різних національних груп.

В 1854 році в Йонкерсі було досить німців, щоб закласти свій хор. Року 1869 вони вже мали свою церкву.

Поляки почали селитися в Йонкерс біля року 1865 й пізніше заснували свою церкву Св. Казимира.

Словаки в Йонкерс творять найстаршу словацьку колонію в Америці. Правдоподібно, що перші словаки поселилися там року 1884. Року 1887 вони створили допомогове товариство і подібно до інших, мали свою церкву, яку офіційно відкрили року 1891. На сьогодня в Йонкерс є три покоління прихожан словацького роду, більшість з них роджені в Америці.

Першу синаґоґу в Йонкерс засновано року 1887, членами її були в більшости виходці з Мадярщини.

В 1892 році було там досить українців — знаних тоді як русини — аби створити свою власну церкву. Росіяни почали прибувати до Йонкерс майже в той самий час. Вони також мали свою окрему церкву.

Чимало серед населення Йонкерс є італійського роду. Вони почали прибувати туди десь коло 1900 року і сьогодня мають свій часопис та кілька церков. Фини від 1910 року мають два часописи. Карпаторуси мають народний дім та тижневий часопис.

Кажуть, що греки прийшли скоро після італійців. Вони мають свої клюби, свою православну церкву. Діяльність греків в Йонкерс звязують з іменем одної грецької жінки, що була провідницею цілої генерації.

В обходинах триста-літнього ювилею Йонкерс брали участь всі національні, релігійні та расові групи. Місто може з гордістю глянути назад на пройдений шлях, на досягнення, які стали можливими працею цілого населення, яке зібралося там з різних кінців світу. Дивиться Йонкерс і у будучність. В останній день святкування, мейор міста, назвавши день Днем Вічного Миру для Йонкерс, сказав: „Нехай американське місто, якого не спіткала доля інших міст — Ротердаму, Ковентри, Варшави, Гірошими — піднесе свій голос з закликом до всіх міст і містечок єднатися аби відкинути війни раз на все".

Загальна Рада — ФЛІС

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, що збори відбудуться 16. лютого, в год. 1. пополудні, в домі Тов. Укр. Горожан, 847 Н. Френклин ул. На зборах будуть порушені дуже важні справи, тому просимо членів численно прийти на збори. Багато членів залягають з вкладками по два або три місяці, отже хто не вирівнає вкладки буде суспендований. — Г. Дорожовський, гол.; В. Василюк, кас.; І. Харамбура, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ОЛЕКСАНДРА СЕМ, з дому **ТИЛЬ,** пошукує брата **ІВАНА КУЛІК** і сестру **МАРІЮ КУЛІК,** котрі перед війною замешкували на Янівській вул. у Львові. Голоситись: 36-
ALEXANDRA SAM
6500 W. Montrose Avenue,
Chicago, Ill. U. S. A.

Я, ЮЛІЯ ЗЕРВАС, шукаю свого брата
ПЕТРА ОССУСТ
Хто про него знає, або він сам, хай пише: 36-
Mrs. JULIA ZERVAS
80 ROWE AVENUE,
HARTFORD 6, CONN.

ТОМА ЛОДИНСЬКИЙ з Турки над Стриєм (Галичина), тепер в Баварії, пошукує
ІВАНА ЛОШТИНА
з Височька Нижнього, пов. Турка над Стр., який перебуває в Америці.
Ing. ROMAN HRABEC (LODYNSKIJ)
Landshut (Bay.)
Stadtheimerstr. 19. UNRRA,
Ukr. Lager 2
Germany — USA Zone

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УВАГА ПЕРЕКЛАДЧИКИ З УКРАЇНСЬКОГО НА АНҐЛІЙСЬКЕ!
Книгарня Сурми дала до перекладу українську книжку О. Кобилянської „В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА". Колиб хто цю книжку вже мав перекладену, або перекладає, прошу дати знати, щоб не робити нового перекладу.
SURMA BOOK & MUSIC CO.,
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

ТАРЗАН ч. 1539. Зрадлива підстава.

Коли Тарзан побачив, що його приятель упав у вир, він настрашився, що Мугат пропаде.

Без вагання малпочоловік кинувся у водну безодню. Майже надлюдським зусиллям пан джунглів витягнув Мугата на пливуче дерево.

Коли вони так перепливали попід звисаючу галузь великого дерева, малпочоловік кинув Мугата у безпечне місце...

...одначе втратив самий рівновагу на зрадливім пні у круговороті.